Hukuk Bölümü 2011/187 E. , 2011/250 K.

- 4925 SAYILI KARAYOLU TAŞIMA KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASININ IPTALI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI HK.
  - KARAYOLU TAŞIMA KANUNU (4925) ACENTE, TAŞIMA İŞLERİ KOMİSYONCULUĞU, NAKLİYAT AMBARI VE KARGO İŞLETMECİLİĞİ YAPANLARIN SORUMLULUĞU

"İçtihat Metni"

Davacı : Yunus Taştan

Vekili : Av. Mehmet Can

Davalı : a) Adli Yargıda : Maliye

b) İdari Yargıda : Tokat Valiliği

O L A Y : Davacının, minibüsünün yetki belgesi olmadan yolcu taşımacılığı yaptığından bahisle, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunun 26/a maddesi gereğince 2.044,00 TL tutarında idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 16.4.2010 gün ve 53560 sayılı Tokat Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

TOKAT 1. SULH CEZA MAHKEMESİ; 15.9.2010 gün ve D.İş No:2010/235, K:2010/235 sayı ile, idari para cezası ve diğer idari işlemlere karşı mahkemelerinin yargılama yapabilmesi için anılan işlemlerin 5326 sayılı Kabahatler Kanununa göre düzenlenen işlemlerden olması veyahutta aynı kanunun 3A maddesi uyarınca diğer kanunlarda aksine olarak idari işlemlere başkaca mahkemece bakılacağı yolunda düzenleme yapılmaması durumunda mahkemelerinin yargılamaya yetkili ve görevli olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 30. Maddesi uyarınca kesilen idari para cezalarına idare mahkemelerinin bakacağı yolunda amir hüküm olduğundan mahkemelerinin yargılama yetkisi bulunmadığı, yapılan itiraz başvurusunun 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 3, 17, 19, 27 ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 30. maddesi uyarınca davaya bakmaya İdare Mahkemesi yetkili olduğundan başvurunun görev yönünden reddine, karar verilmiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

TOKAT İDARE MAHKEMESİ; 24.6.2011 gün ve E:2011/397 sayı ile, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan kanunun 27. maddesinin 1. bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğunun açık olduğu, bu durumda, adli yargı yerlerince verilen görevsizlik kararından sonra Mahkemelerinde açılan ve tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi hükmü uyarınca ortaya çıkan görev uyuşmazlığının giderilmesi ve görevli mahkemenin belirlenmesine yönelik olarak dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerektiği sonucuna varıldığı, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun hükümleri uyarınca görevli yargı merciinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 2.11.2011 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre:

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4925 sayılı Kanun'un 26. maddesine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26. maddesinde, idari para cezaları düzenlenmiş; 30. maddesinde, para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken, bu madde, önce 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 520. maddesiyle, "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezasını gerektiren fiillerin işlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde aynı nitelikteki fiili üç defa işlediği tespit edilen gerçek ve tüzel kişilere, işlediği fiillerin cezalarının toplamının on katı idarî para cezası verilir ve taşıt şoförünün yurt içi ve yurt dışı taşımalarda sürücü mesleki yeterlilik belgesi ile varsa uluslararası sürücü sertifikası bir yıl süreyle askıya alınır" şeklinde değiştirilmiş; daha sonra 25.6.2009 gün ve 5917 sayılı Kanun'un 47. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. 5917 sayılı Kanun hükümleri 10.7.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda bu haliyle idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Tokat İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Tokat 1. Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tokat İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Tokat 1. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 15.9.2010 gün ve D.İş No:2010/235, K:2010/235 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 2.11.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi